

Օրացիրն սենյակի վրայ
մէջի 8 կիւնէտէք էօ-
տէնմէք իւրիք բէշին օ-
լարող 6. մէ 6 ալըրդր
3 1/2 պէտաղ ւէճիտիւէ մէ
նիւսիւտի 20 փայտ արդ:
Թաշարարտան միւշթէ-
րի ետըրընաղ իսթէէէն-
լէր, պէտէլինի մէ սէ-
նէվի բօտա իսին 37 1/2
Վրշ: սաղ բարա իլալէ
իսթէէք կէճոտէրմէլի մէ
կախօտ պուրտա ալիւ
ատամ կէճօթէրմէլի տիւ-
լէր:

ՕՐԱԳԻՐ

ԾԱԼՆ ԱՌԱՔԱՅԻՐՈՅ ՔԱՂԱՔԱՆՆ ԵՂԳԵՅԻՆ ԵՒ ԵՌԵՒՏԻՆ

Նշանակին սրտար իւր
տէֆա իսին 2 զրշ: իւրին-
ճի տէֆա իսին 1 զրշ:
մէ զիւտաւ նէշր օլու-
նաճաղարա բաղարըդ
օլուտաճաղ արդ: Մէք-
թուպ մէ սալըրէ Պալըդ
բաղար դարուտունտա,
Նաֆիլէ խանին իւսթգա-
թընտա Ն. 21 Վիլն Աւա-
րալի Օրաղիրն ետըր-
խանի սինտէ 0. Թօճատար-
եան իսթինէ կէճոտէրմէլ-
ճէք տիւր: Ու մուճա սալիւ
մէքթուտարըն նէշրի բա-
րապը արդ:

ԵՐԱՅԻՆ ՏԵՐԻ

1869 ՆՈՅՆԻՄԵՐ 3 ԵՐԱՅԻՆ ԵՐԱՅԻՆ

ԹԻՒ 48

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 3 ՆՈՅՆԻՄԵՐ

Ն Ե Ր Ք Ի Ն

Հասարակաց կեանքը ապահովուած
է հասարակաց պաշտօնէին հսկողութեամբ
ըր, ասոր կըսեն իշխանութիւն:

Բայց մարդիկ իրենց կեանքը իշխա-
նութեան վստահ լուծն հետեան ուղղա-
կի իրենք զիրենք հսկելու համար՝ այս-
ինքն այնպիսի պարագաներու մէջ երբ
մարդա իր կեանքը բռնաւորին ձեռքէն
ազատելու համար՝ իշխանութեան դիմե-
լու ժամանակ չունենայ, ինքզինքը ուղ-
ղապէս պաշտպանելու համար իր տանը
մէջ զէնք կը պահէ, որնոր բնաւ ներքի
չէ պահել կամ կըսէ իր վրայ երբ հրա-
պարակի մէջ կը գտնուի, որովհետեւ հրա-
պարակին մէջ իշխանութեան դիմելու
ժամանակ չը գտնուելուն առարկութիւնը
տեղի չունի, վասն զի հոն իշխանութիւնը
և ընկերակիւնութիւնը ներկայ է, հոն ա-
ռանձնութիւն չէ:

Ասոր համար է որ՝ զէնք ծախու-
տունելը օրինօք արդիւնալ չէ, բայց հը-
րապարակին վրայ այսինքն փողոցը զէնք
կըսէ արդիւնալ է. նմանապէս նաև նե-
րքի չէ բնաւ պահել տան մէջ այնչափ
զէնք որ՝ անձի մը կամ ընտանիքի մը կեանք-
ը պաշտպանելու համար պէտք եղած էն
աւելի է:

Այս է ընդհանուր օրէնքը թէ զիւ-
ղի, թէ զիւղաքաղաքի, թէ դաւառա-
ղիլի և թէ մայրաքաղաքի համար. իշ-
խանութեան բնութիւնը բնաւ այս մասին
որ և է բացառութիւն չի կրնար ընդունիլ
առանց ծանր հետեւանաց ենթարկուելու:

Քիւրտերը կը լսենք թէ այս ինչ
մարդը մեռուցին, այս ինչ տունը կոխե-
ցին, այս ինչ գեղը իջան և հրացանին
պարպեցին ևն:

Այս ամենէն կերեւայ թէ՝ քրտերը
հրապարակի մէջ զէնք կը կրեն և տու-
ներին իրենց կեանքը պաշտպանելու հա-
մար պէտք եղածէն աւելի զէնք կը պա-
հեն. առնց այս վիճակը ոչ ոք կրնայ
հաւատալ թէ՝ տէրութեան հրամանաւը
կամ արտօնութեամբը եղած ըլլայ, եր-
բէք, այլ զանազան գաւառներու մէջ տե-
ղական կառավարութեանց ստորակարգ-
եալ պաշտօնեաները աչք կը գոցեն, ո-
րովհետեւ չը գիտեն իշխանութեան պաշ-
տօնէի մը այս մասին յատուկ եղած
պարտաւորութիւնը, մինչև իսկ երբեմն
գաւառական նամակներէ կը տեղեկա-

նանք թէ՝ քիւրտի կողմնակից մը թուրը
մէջը կը նստի կառավարութեան ժողո-
վին մէջ:

Տէրութեան ընդունած սկզբունքը
հաւատարմութիւնն է, ուստի մէկուն իր
անձը կամ ընտանիքը պաշտպանելու հա-
մար իր տանը մէջ զէնք պահելու արտօ-
նութիւնն ալ պէտք է հաւատարմ ըլլայ,
ասով ըսել չենք ուղեր թէ, ամեն քաղա-
քացի քիւրտերուն արդի պահած զէն-
քին հաւատարմ, այլ ըսել կուզենք թէ՝
բացառութիւնը այսինքն քիւրտերը հա-
ւատարմ ընդհանուր հպատակաց արդի
վիճակին:

Այս խնդիրը կամ բացառութիւնը
Անատոլի համար մահու և կենաց խն-
դիր մ'է, այսինքն այս բացառութեամբ
տէրութեան հպատակները կը հարստա-
հարուին բարբարոս քիւրտերէն, որովհե-
տեւ նա զէնք ունի իր ձեռքը և հպատա-
կին մահ կապուեայ, և շատ անգամ այն-
չափ թուով կը յարձակին զիւղացուց վը-
րայ, որ նոյն զիւղացուց կեանքը պահ-
պանելու համար իշխանութեան կողմէն
յատկացեալ պաշտօնեաներուն թիւէն ա-
ւելի են:

Նա և ուրիշ կէտ մ'ալ կայ որ՝ մեծ
ուշադրութեան արժանի է:

Որ և է քաղաքացի երբ կառավա-
րութեան ծախքէն իր բաժինը իր տուր-
քը չը վճարէ՝ կառավարութեան առջև
օրինաւոր քաղաքացի ըլլալու իրաւուն-
քէն կը զրկուի, հետեւեալ աստատմէն
քիւրտերն ընդհանրապէս այս վիճակին
մէջն են:

Տէրութեան աստատմը մը ձեռք ան-
ցնելուն պէս Տէրութեան դատարաննե-
րուն առջև մասնաւոր դատի մը համար
դատուելէն առաջ իրեն ապրտաւորու-
թեանը պատիժը հարկ և օրէնք է որ
կըրէ, իսկ քիւրտերը լեռը մարդ մը կը-
հանուեցնեն ու կը կողոպտեն, և իրենց
լեռը կը քաշուին, վերջը թէ ոչ իսար բե-
րելու և կամ ուրիշ պարագայով մը քա-
ղաք կուղան, կողոպտեալը կը տեսնէ
զինքը կողոպտողը, կիմացունէ կառավա-
րութեան պաշտօնեաներուն, իսկ այդ-
պաշտօնեայն աստատմը քիւրտը նախ իր
աստատմութեանը համար պատժելն և
օրինաւոր քաղաքացիի կարգն անցնելն
վերջը օրինաւոր քաղաքացիին հետ դա-
տելու տեղ՝ օրինաւոր քաղաքացին սող-
րինի հպատակին հետ գէմ գէմի կը դա-
տէ՝ վկայ կուլէ, վճիռ կուտայ և քիւր-

տը իր պատիժը կըրէն և պայմանաժամը
լրանալէն վերջը առանց օրինաւոր քա-
ղաքացիի կարգ անցնելու դարձեալ կը
քաշուի լեռը և կը շարունակէ իր ապօ-
րինի ընթացքը. թողունք որ՝ շատ ատեն
անպատիժ կը մնայ: Պործոց այս վիճակէն
եթէ երբեմն հարստահարող քիւրտերը
պատժուին ալ ընդհանուր քիւրտութեան
աստատմը վիճակը անխախտ կը մնայ:

Երբ մարդ մը օրինաց տրամադրած
ընդհանուր արդարութեան հպատակած չէ՝
ի՞նչ իրաւամբ կրնայ այն գէմ գէմի դատ-
ուիլ անոր հպատակած անհատի մը հետ
և օրինաց տրամադրած մասնաւոր ար-
դարութիւնը վայելել:

Ուրիշ կէտ մ'ալ կայ:

Ամեն երկրի մէջ վկայութիւն մը
բռնուելու համար՝ վկայողին օրինաւոր
քաղաքացիութիւնը և պատուաւորու-
թիւնը կը փնտռուի, և նոյն իսկ Տաճկաս-
տանի պատժական օրինաւորքին մէջ քա-
ղաքացիութեան իրաւունքէն զրկուե-
լու համար սահմանուած պատժներէն
մէկը՝ վկայ ըլլալու իրաւունքէն կըրպով
մը զրկուիլն է:

Քիւրտը իր լեռնի վիճակովը, իր
տէրութեան տուրք չը վճարելովը, և իր
զանազան վայրենութեամբը՝ երբեք օրի-
նաւոր քաղաքացի չը կրնար սեպուիլ.
բայց դաւառներու մէջ երբ քիւրտ մը և
հայ մը գէմ գէմի դատ ունենան՝ քիւր-
տի բերելիք քիւրտին այսինքն օ-
րինաւոր քաղաքացի չեղողին վկայու-
թիւնը կը բռնուի, իսկ հայուն բերելիք
հայուն, այսինքն օրինաւոր քաղաքացիին
վկայութիւնը Քատիին առջև որ՝ Օգոս-
տավառ Սուլթանին ունեցած կրօնական
հեղինակութիւնը կը ներկայցնէ, չը բռ-
նուիր. այս ոչ միայն հաւատարմութեան
սկզբունքին դէմ է, այլ նոյն իսկ օրինա-
ւոր քաղաքացիին զրկանք և ապօրինի
աստատմէն շնորհ մ'է. այս պակասու-
թիւնները որ կըսենք, նոյն իսկ տէրու-
թիւնն ալ զգացած է, և Օգոստավառ
Վայսը իր հրապարակական խօսքերուն
մէջ Տաճկաստանի օրէնքներուն երթարով
կատարելութեան հասնելու կարօտ ըլ-
լալը յայտնած է:

Ասոնց կատարելութեան հասնելուն
երկու մեծ արդեւը կայ, առաջինը՝ ա-
նատօլուի կրօնամօլութիւնն և հաւա-
սարութեան սկզբունքին թէ քրիստոնէ-
ից թէ մահմետականաց մարքին մէջ տը-
պաւորեալ չլլալուն հետ՝ այս սկզբուն-

խղճի մտօք համարեալ պաշտօնէից սովի մէջ դանտեւնիս է, և երկրորդը՝ քրիստոնեայ եւս « խնդրեցէ՛ զէ Կոթի յէջ » խնդրեցէ՛ և ոչ առնաւ ի մաս զէ Կոթաւոր խնդրեցէ՛ » ըստած մեծ պատգամէն հետու կենալնիս է :

Մենք չարունակ օրինաւոր կերպով խնդրենք՝ տերութիւնը պատրաստ և յօժար է տալ, բայց մենք մոռնալով մեր դաւառախոյ կենտական խնդիրները շաւրունակ կղբաղեցնենք զՏէրութիւն այն պիտի ոչնչն խնդիրներով որ դրեթէ բնաւ կենալանիս հետ յարաբերութիւն չունին իսկ այս տեսակ խնդիրները նոյն իսկ տէրութեան վերահսկողման և բարեկարգութեան շտապի մէջ բռնած սկզբանցը հետեւութիւնն է :

(Պահիրեն հետեւեալը կը գրեն) :

Քաղքէն քիչ մը հետու, հին դժնիկի ծառ մը կայ, որ կուտի թէ իր ստուերովը պատասխարան տուած է Փրկչին ընտանեայնը երբոր Նգիպտոս փախած էին : Նրիւս երեք տարի առաջ Փոխարքայն Պաղլիպոսը Ապրուհէյն հաճելի ըլլալու համար, որ ինչպէս յայտնի է նորա ճշտութեան տիրութիւն ըլլալու հետ չափազանց բարեպաշտութիւնն ալ միացուցած է, յիշեալ ծառը գեղեցիկ վանդալով մը շրջապատել տուաւ, և տեղւոյն Հօսանթիւն թանկագին ամանի մը մէջ դրնելով Ապրուհէյն տուաւ : Պահիրեն համեմատ Ապրուհէյն իր յիշեալ կողմածքին ալ այցելութիւն տալ ուղեց, և խնդիրներն ու բոլոր եղիպտական պաշտօնէից ընկերութեամբ կառքով հոն գնաց : Նախաճաշիկ մ'ալ պատրաստուած էր, որ անշուշտ Փրկչական գերդաստանին աղքատիկ ճաշէն շատ տարբեր էր, եթէ ստուգիւ այն ծառին ներքեւ ճաշած են : Ի վերադարձին բոլոր Պահիրենցիները դարմայմամբ լցնող դէպք մը պատահեցաւ : Ապրուհէյն ծիծաղելով փախարցոյց տուաւ մինչև քաղաքն առնանակներու վրայ նստած դառնալու : Անմիջապէս կենդանիները բերուցան և բոլոր ուղեւիցք անոնց իրայ հիճնելով Պահիրէ հասան : Բայց երբոր կառքերուն ըստաւելք տեղն հասան և կառք չը տեսան, խտրելով բնականաբար տոգոհեցաւ : Ապրուհէյն իր սովորական զուարթութեամբը ըսաւ. հոգ չէ, այսպէս երթանք, և այնպէս քաղաք մտան, բայց շատերն ինչպէս նաև խտրելով ալ, այս տեսակ հեծերութեան մը վարժ չըլլալով, խիստ քիչ դոհ կերակնային : Ֆէլահներն իրենց աչքին չէին հաւատար, և խտրելով Ապրուհէյն բաժնուելով իր պաշտօնը գացած ժամանակ, դավաճները մեծ դժուարութեամբ կրցին ճամբայ բանալ փողոցի մը մէջ, ուրիշ թիւստութեան հանդէս մը կանյներ, քանզի ոչ ոք կը կարծէր որ Փոխարքայն և իր բարձր պաշտօնատարներն այնպիսի խոտարհ կենդանիի մը վրայ հիճած կուղային :

Բայի վէ Նէկրօքօնթը նամանտութիւնաւ ելին, Պարսիկատա, Խոթան պօլտա վէ Լճնորտա չիւպէլէրն պու-

լունուպ, պէօլլը շէօհրէթ դաղանմը իրենց պու տէֆա թէտիւնէսին տուրտուրթ մուշ օլտուղու Պարսիկատա պա թէլէկրաֆէ պիտիւրիւմիշ տիր : Պու խապէր սահիւ օլտուղու հարտէ բէք չօղլարընըն ճանը եանմըլ տըր, վէ պա խոտու Պարսիկատա Ֆրանսըլ ելլէրինտէն բէք չօղ պաճապը պուլունմուշ օլտուր տըր :

Թիւճճարըլդուտա պու թարլ ֆէլաքէթլէր պաղը տէֆա նիւնէթ իլէ վէ օլլայճա վէնկիլիլէնմէք իլին իրթիքեալ օլունմար ինթիմալտէն պուլունտուղու կիւպի, չօղ տէֆա տախի հասալ էլ իրթիքալ օլունտուղու տէրքեար իրեն Պարսիկա Ֆրանսըլարը իսէ Նըմէնլէր հաղ գընտա վէք ֆէնա էֆքեար խոխիլ վէ քիւպի ֆէսի պու նիւնէթլէ օրաւա կիւտէր կիւպի պէլլէմիշ օլտուղլարընտան ինթիմալ տըր մէղըրը բուճ էլլինին տիւշմէսին իէօր տիւրլէրինտէ էֆքեարլարըն տէյիլթիւրէնքլէր վէ Նըմէնլէրտէն կէօրալլէրլէրի գարարըն փէք ուֆաղ պիւր շէյ օլտուղունու ֆարգ խոնճէրլէր տիր, չիւքի մէղըրը ելլին, նսալլ քի չօղլարա մալլիւմ տիր, Պարսիկատա ճէսիմ քրէտի սի պուլունտուղունտան, թապիւթը իլէ պու գրէտիսին պօշ պրաղմամըլ տըր :

Տիւլանէթէ կէօրէ պլթընճը տայիւրտէ մուհաքէմէ մէնիսինտէ գուհալու կիւնէք թէտէտուիւթ վէ ինթհաթ շալ կէօնա օլաճաղմըլ տըր : Մէղըրը մէճիւպիւր բէյիւ վէ իրթի նէֆէր ալալարտան միւրէթթէպ օլուպ, տէլլէթի Ալիէթ թէպապը պէյիսինտէ 500 դուրուշա գաւառ օլան տալլարըն ըուէթիւնէ մէղըլ օլաճաղմըլ :

Եճնէպի թէպապը իլէ բանէ պէյիսինտէ օլան տալլարը տախի տիլիէ մէկէ վէ իրթիլարընը դանշէլէրեալաւա պիւտիւրմէնէ մէլահիւնէթի օլաճաղմըլ :

Պիւ վաղըթտան պէրու Պարա տալ սինօլարը թէֆրիքի մէմուրիւնէթի իլէ օլ թարաֆլարտա պուլունտան Աօլթան էֆէնտի ճուճա իրթէսի կիւնիւ Տէր-Ալա տէթէ վաւըլ օլուն վէ խարիճիւնէ մէք թուլաճու գալէմիստէ օլան էէնի մէմուրիւնէթի միւլալէրէթ խոնճէրլէր տիր :

Մանա էֆէնտի Նալիէ մէճիւսինէ աղա նապ օլունմուշ տուր :

Սալթանաթը սէնիլէ իլէ տէվլէթի պէհիլէյի Նըմիլէ միլանընտէ օլան հուտուտ մէնէլէսին հալ ու թէտիւնէ սի իլին մէմուր պուլունմուշ օլան Շուրայի տէվլէթ աղալարտան սաառէթու Պարսի պէյ հաղրէթլէրլէյէ կալլէրան հաղրէթ սէրաքէրիտէն պին պաշի թիւֆաթլու Ֆէյլի պէյին պու կիւն Տէր-սէտառէթտէն հարէքէթ պուլարաճաղլարը վէ օրայէ վաւալլէրինտէ տէվլէթի միւլարիլէյա թարաֆընտան տախի իրթի մէմուր թայիլիլէ պիւր գալիսին հիւնէթիտէ իլէ միւլալէրէթ պուլունմուճաղը իլիտիլիշ տիր :

Պուճանիւր բրէնի Շարըլ հաղրէտլէրին Տէր-տաառէթ մալլաճաթ :

Կիւղարը պուլունտան Մ. Սթուրցա Վարա վարօրու իլէ Պուրէշէ կիթմէք իւղրէ ճուճա կիւնիւ եօլա չըղմըլ տըր :

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն

Մանլուճի 1071 թղ. թուոյն Խիւնէն Մ. Մ. Սթուրցա յօդուածին մէջ ստա մանադարձաբար տողերը կը կարդանք :

« Հանապարհի վրայ հանդիպած բու « լըր գիւղացիք կը դիմաւորէին իրենց Ս. « Հայրիկը, ամենէն նշանաւորութեան ար « ժանի է Սաադէր գիւղի ընդունելու « թիւնը, որուն տէրը յատուկ հրաւիրած « էր հանդիստ առնուլ. այս գիւղը Սու « չէն երկու ժամու կէս հեռի է. յուա « լի տեսարան, երբ այս գիւղին մօտե « ցանք քառասունի չափ տղաքներ մերկ « և բոլորի ճանապարհի վրայ շարուած « կային, որ տեսողայ աղիքը կը գալա « բէր. երբ Ս. հայրիկն մօտեցաւ, այն « թշուառ և խեղճ աղայք իմիասին պօ « առացին « Հայրիկ, հայրիկ, ահա մեր « վիճակը, դուն էիր մեր պաշտպանը և « մեր աղեաները մեր ողորմած կայսեր « ներկայացնողը, դուն էիր մեր մերկու « թիւնը ծածկողը. ո՛հ կը հեռանա մեղ « անէ և կերթաս մեր թագաւորին մեծ « քաղաքը, հայրիկ մեր ճայնը հասուր « մեր ողորմած թագաւորին տիկնոջը, « հայրիկ մի մոռնար մեզ, եթէ մտա « նաս Սառուած քեզ մօտայ, և ին :

Արդեօք այս անմեղ գաղանակներն ալ հալ են, արդեօք ասոնք ալ մեր գաւ « կրներուն պէս գաւալի են, արդեօք ա « տնը ալ հայր և մայր ունին, ասոնք որո « կաղաչեն, որո՞ւ կը պաղատին, որո՞ւ կող « բան, հայրիկին — հայրիկը չէ կարող ա « նոնց այս ողբը, ճայնը և հաւաքանքը մեծ քաղքին մէջ լսեցնել հայերուն, յիւ « շերը պատրաստուեցան Պօլիս հայրիկին « բովը, փուշեր շարուեցան անոր ճամբուն « վրայ Պաարիարքարանէն մինչև ողորմած « թագաւորին պալատը. խեղճ աղայք ի « դուր կուլաք թէ ձեր հայրիկը ձեռնէ կը « բաժնուի, միւլաք, միւլաղաւոր, ձեր « հայրիկը քիչ օրէն ձեզ կը գրկեն Պօլե « ցիք : Պօլեցիք չէք գիտեր թէ կուղեն « որ հայրիկը միշտ քնար ի ձեռին Հայաս « տան ողբայ, Հայաստան ըսէ ու Հայաս « տան լսէ : հայրիկը բանաստեղծ է, Պօլ « սեցիք կը սիրեն դայն և խեղճ են որ « իրենց սիրելի բանաստեղծին սղբայ նիւ « թերը աղառեն որ հայրիկը ձեռքը ծոյր « ողբալու բան չը մնայ ի նշ ողբամ, ը « սելով յուսահատի :

Պօլեցիք, ձեզ կրսնը, և դուք ալ Պօլեցիք, իրաւամբ մեզ խնդրողացս ըսէք, ամօթ է, ամօթ ձեզ ալ մեզ ալ, մի պահէք, մի տասի տաք մեզ մեղք է ստալուդ. եթէ ձեզ ամեն օր Հայաս « տանը չը յիշեցնենք, մեր պաշտօնն « այս է, եթէ մեզ չը յիշեցնենք մեր պարտ « քը մեք տանճարճակ աղատութեամբ ձեր « ստակովը մի կուլը ձեզ կը ծախենք :

Բայց ահա հետեւանք, ահա Հա

յապարհի մանկանց ողբը « հայրիկ հայրիկ, տես մեր վիճակը. կերթան մեր թագաւորին մեծ քաղաքը, հայրիկ մեր ճայնը հաստը մեր ուրբոնած թագաւորին տկանը, հայրիկ մի մոռնար մեզ, եթէ մոռնաս Ստուան՝ քեզ մոռնայ » :

Հայրիկը ձեզ չը մոռնար ինքն ուրախ, բայց Պօլսեցիք ձեզ կը մոռնան, ձեր ամեն իրաւանցը փոխանորդ. և տէր կը կանգնին, իսկ ձեր այս ողբին « Եյ, ինչ շատ ողբայիր, ինչ շատ թաւախ քրիւր, բոկաւ ձեզ իրենց տուններէն կը վաճառեն, ձեզ իրենց մարքանէն կը հանեն և ձեր հօրը ճակարկն քրտինքի արգիւնքովը ապրող հայ էֆէնտիները, կը նետեն ձեր ազգերսդ իրը (իրաւորը) սեղանին վրայէն և քրտնա խաղին թուղթը, քիչ մը ժամանակ անցնենք » քրտնա ձեր հօրը տուած ոսկիները խաղին կուտան :

ԹԻՒՆԻՐԴԵՆԵՆԻ

Պուզրէշ 12 նոյեմբեր,
Պուզրէշ վէ Եաշ տարիւ ֆինուցաւրը, հիւրիւմէթ թարաֆիկը օլան Միւշիւս վէ Անիւս նաման սէնաթօրարը ինթիլիապ իթմիշէր տիր :

Մատրիս 10 նոյեմբեր.

Միւսնա իւր Բօրթուդ ալ յիշնուտ տիրօմթճա միւշիւս թէնաթիւն օլ մադ իւզրէ տիր :

ԵՐԵՐԱՅՄ ՎԻՆԱԵԹԵՆԻՍ ԱՆՎԱԼԻ

Երզրում վիլանէթին ահվալինէ տաւիր Երզրում մուսալիքիմիլ թարաֆըն տան թարաֆըրա վարիտ օլան պիր մէքթուպուն սուրէթի տիր :

Եֆէնտի.

Երզրում վիլանէթին զանէթ սէպաթօր պիր հայտէ պուլունմար. կիւն պէ կիւն վէ կիթաթէ գիտաէ հիւրիւմէթի սէնիկէնին նաղարը տիրգաթընը ճէլզ իթմէքտէ օլտուղունտան, Քիւրտիւթանըն հայր սահիհէսի իւզէրինէ զաթընըլա իւզալ մէքթուպունմա եաղարադ իսլահը հայինէ տայիր պալը թէնապիրէր պէնանէ իթթիսար իտէրիմ :

Չաթընըլա մալիւմ տիր քի. սէ պաթօրը թէնաթիւն իթմէքտէ օլտուղում պու հայ, Տիարպէրի վէ Երզրում վիլանէթիւրին խարապ իթմէքտէ օլան Քիւրտ գապիլէշէրին պուրալարտա պուլունմարտան հասըլ օլմուշ տուր : Պու իթաաթօրըլ գապիլէշէր, քէնտիլէրէ պէօշիւր թանգարալարը պէյլէրին իւր իւարէթինտէ հիւրիւմէթ վէ քէնտի վաթանալարընա դարըլ իտէնէ չըգմաղլըլա հաղըր օլտուղարըլ հալտէ, քէր չօդ ֆըրգալարտան խարէթ օլտու պիւրէր պիւրէր իւթիլէրին վէրմէք զանէթ ուղուն օլաճաղընտան, պուլարտան քէնտի ճիւսէթ վէ խաաթաթըլարը իւթ անլըլը օլան եալընըլ խաաթաթըլ վէ ճիւսանըլ իւր գապիլէշէրի գաթընըլա պիլէրիմէրիլ քէնաֆի տաո իտէրիմ :

Պու իւրի կէօշէր Էվիլ գապիլէշէր, կէրէք Երզրում վէ կէրէք Տիարպէրի

վիլանէթինտէ հարաթիլըլէ մէշուլ օլ մաղտա տըրար : Պուլարըն խաաթաթ իթմէքտէ օլտուղարըլ պալընա մահալ, Սուշ քանճաղը օլտուղունտա զաթընըլա պէնան իւթ, պուլարըն պու խաաթաթ թընա սուհուլէթ վէրէն սէպէպէրի տալի իֆաաէ իտէրիմ :

Պու կիւնէ գաաթ Քիւրտիլէրին ճիւրաթ իթմիշ օլտուղարըլ ճիւնհա վէ ճիւսանէթին պիլա ճէլա գալմալ :

Հիւրիւմէթին գօլալարըլարընտան իթթինապ իթմէք իւլին տօլալապիլմէքտէ օլտուղարըլ եէրէրին կէնիշ վէ պիւլիւքիւլիւ :

Հասիլէ մէքիլէրինտէ պուլունտան աղալարտան պէյլէրէ թարաֆիկը վէ միւթթէֆի պուլունմալ :

Եւալէթին իսթիլահաթընա վէ ումունտ մէնֆաաթընա պու տէրէճէ մաղարաթըլ օլան իւզալ միւթթէֆիլիլին հիւրիւմէթի մահալիկէլէր թարաֆընտան վալիֆէսիլէք պըրաղըլմալ :

Իշտէ մէքիւր գապիլէշէրին հիւրիւմէթ իթաաթօրըլըլըն պալընա սէպէպէրի պուլար տըր :

Պէօյլէ պիր հալին Էօնիւնիւ ալմադ իւլին էկէր պիր թէնալի թէնալի վար իսէ, պու տալի, Քիւրտիտան վիլանէթի իւնմալը իւթ պիր վիլանէթ իւտա իթմէք տիր քի, աաըլ Քիւրտիտան իւթ Երզրում վիլանէթին պիր գըսընտան խարէթ օլմալ տըր : Պու թէնալի, մէքիւր վիլանէթին թաթաճաղը կէնիշ իլիկինէ պաղարադ, Թօղրաֆիսճա պիր թէնալի տէյլ իտէտէ, կէօրիլէճէք մուհասէնաթ օլգաաթըլիտա տիրքի, Էկէր չիւտի պէօյլէ պիր հալտէ պուլունմալ օլա իտի, հիւրիւմէթի Անիկէնին միւրաա իթմէքտէ օլտուղուն մաղսէտէ, Էանի էէալէթին տալիլի իթաաթա պուլունմալը վէ իսթիլահաթըլ հալի խաաթալարընա սուհուլէթիւ, մալաֆիադ օլտու նաճաղ իտի : Տիմէք տիր քի պու խաաթա զիւտա տէ իտարէճէ պիր թէնալի օլաճաղ տըր :

Պու սէօյլէտիլիմին հաղըլ օլտուղունտա խարալ իտէպիլմէք իւլին պաղըլ թաֆիլաթա կիլմէք Էլէմիկէթտէն տիր :

Թէքրարէն ճիւսանըլ վէ Խաաթընըլ Քիւրտիլէր իւզէրինէ սէօյլէմէկէ մէճալարում. պու գապիլէշէր, Երզրում վիլանէթի սանճաղըլարըն խաաթաթ վէրիլ, հէր նէվի ճիւնհա վէ ճիւսանէթի իւրա իթաթիւրէն սուրա, ճէլաաղըլ գալմաղ իւլին սէլալմէթիլի Տիարպէրի սանճաղընտա պուլարտա :

Չաթընըլ սիւալ իտէճէք տիրքի պու գապիլէշէր նաաըլ օլտուտա Էմըլում վիլանէթի հիւրիւմէթիլիլին էլիւտէն վէ արանըլընտան գաթթուլապիլըլ վէ նէնիկէթ մէպի Տիարպէրի վիլանէթին կէշէքէք, անը Երզրում վիլանէթին տէն միւրաճճա թաթալար :

Պուլունտ սէպէպիլին իւար իթմէք պէնտէնիլէ գօլայ տըր :

Ճիւսանէթ իւրա օլունտան մահալին հիւրիւմէթի, մէքիւր ճիւսանէթին սա

հիւլէրի հիւրիւմէթին էլիւնէ կէլմէտիլի թաղալիտա, քէնտի իւզէրինէ տալէճէք օլան պիր մէալիկէթտէն հէր հալտէ գաթթուլա իսթիլահաթըլիլիտէն, պու սահիլ ճիւսանէթիլիլին տաղ ու կիլիֆթի իւլին պիր զարէթ իտէրէր :

Քիւրտիլէր իտէ, մէքիլէրտէ օլտուտան կէրէք Խրիսթիտան վէ կէրէք Միւսիւման միւթթէֆիլիլի մարֆիլիլիլիլէ, հիւրիւմէթ թարաֆընտան հաղըլարըն տա իթթիլաղ օլունտան թէնալիլէր իւզէրինէ մալիւմաթըլարը պուլունտուղունտան, արանմաղտա օլտուղարըլ խաաթըրին ալարդտա շատըլարընը թօրըլարըլ վէ քէնտիլէրին Տիարպէրի վիլանէթինտէ պուլարըլ, կիւնա քի պու վիլանէթի կէլմէք պիր Էնիւլ սիւօրունտա կէլմէք տիր : Երզրում հիւրիւմէթի, պու խաաթա Տիարպէրի վիլանէթի հիւրիւմէթին ինհա իտէրէք, մէալիկէթտէն գաթթուլար. պու մէալիկէթ իտէ, Տիարպէրի վիլանէթի հիւրիւմէթին իւզէրինէ տալի համը օլունմաղ չիւնքի մէքիւր գապիլէշէրին ճիւնհաալ Էնիւլ Էանի Երզրում վիլանէթի թօրաղըլ իւզէրինտէ վաղու պու մուշ տուր :

Պու Էնիւլ իւզէթի թաղըրին իսթիլալ իթմէմին սէպէպի պաղըլա պիր չէյ օլմանըլ, իլլա, պիր հիւրիւմէթին գօլալ հիւրիւմէթի Էնիւլէթինտէ պուհալա կէլէն պիր վաղաաաա նէ տէրէճէ վալիֆէսիլիլիլէ տալիլանմաղտա օլտուղունտա տայիր զաթընըլա պիր իտէա վէրմէք իւլին տիր :

Պու թաղըրիմ միւպալալա տէյլ տիր, վէ չիւրհէսիլ զաթընըլ տալի պու նուն պէօյլէ օլտուղունտա իսթիլաթ օլաճաղ ֆուրաթարտա էկէր պուլունմալ իտէնիլ, պալէտաէքի իւլահ իթաթիլի մի թաաթիլ իտէճէկիլիլիլտէ չիւրհէճ Էօղտուր :

Պու սէօյլէտիլիմ միւլալ իւզրէ Քիւրտիտան վիլանէթի թէլըլ օլունտուղտա անը իտարէ իթմէքտէ օլան վալի, քէնտի գիլի իտարէսիլտէ պուլունտա Էնիւլէթտէ, պուհալա կէլէն վաղաաալարըն մանիա գապուլ իթմէլ սուրէթտէ մէալիկէթի քէնտի իւզէրինտէ պուլունտուղունտան, շանէտ վալիֆէսիլտէ գուտուր իթաթիլտէ, քէնտինէ իսթարըլ օլունաճաղընտա չիւրհէ Էօղտուր : Չաթընըլ ֆարգ իտէպիլիլիլիլ քի պէօյլէ պիր վիլանէթ իհաաա օլունմաղընտա, չիւմիլքի Քիւրտիլիլիլ թաղաթիլիլտէն գիլիտաէ ֆալիտէ վար տըր : չիւնքի պու չիւմիլքի թաղաթիլիլ խալիլէճէ ուլունտալուղըլար հասըլ օլմաղտա, վէ պու գապիլէշէրին կէօշէր էվիլ հալէրի իւթ քէնտի գօլալարըլըն պօլա կիլիլիլիլիլ կէօրէն մէմուրուն զայլէթի քէնիլմէքտէ տիր :

Պու ուտուլ իւթ պէրապէր, իքիւնճի տէրէճէտէ թէնալիլիլ տալի վար տըր քի, պու հալտէ տալի թէնալիլ վէ ֆալիլտէլի օլալիլիլիլ :

Պալէտաէքի պէնան իթաթիլիլ թէնալիլ միւնէրէտա տօղրու վէ իւրա օլունտալիլ օլմաթ իտաաաաղունտա օլմալըլ, միւրաաթըլ, Երզրում վիլայէթիլիլ չիւ

